

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Антошко Т.Р.

к.е.н. НТУУ «КПІ»

Карнаух Т.А.

студентка ХТФ НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

В цій статті досліджені проблеми ринку праці, як одного із шляхів розвитку економіки України. Основними проблемами виділено: безробіття, низька середня та мінімальна заробітна плата, а також трудова міграція українців. Для подолання даних проблем та покращення стану економіки винесено такі пропозиції, як розробка програми стимулювання самозайнятості та мікропідприємництва для осіб, які повертаються після трудової діяльності за кордоном; підвищення заробітної плати та збільшення робочих місць за рахунок розвитку промисловості та сільського господарства України за допомогою пільгових кредитів і податкових пільг, навчання керівних кадрів і консультацій з питань ведення бізнесу, субсидій на дослідження і розробки, надання доступу до нових технологій, субсидій на підвищення кваліфікації чи перепідготовку працівників; покращення якості навчання у ВНЗ, їх співробітництво з підприємствами із наданням пільг за одержання практичного досвіду та надання робочих місць після закінчення ВНЗ.

Ключові слова: економіка України, ринок праці, безробіття, трудова міграція, заробітна плата.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день можна сказати, що економіка України зіткнулась з проблемами конкурентоспроможності національного ринку праці, низького кваліфікаційного рівня незайнятого та працюючого населення, нерівноцінності між пропозицією та потребою у робочій силі, зайнятості молоді та інвалідів, нелегальної зовнішньої трудової міграції та тіньового ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність питання покращення ринку праці займає чи не найвищу ступінь в зв'язку зі станом економіки. Розглянутій темі присвячені роботи таких авторів: М.М. Вівчарик, М.Ю. Приз, Т.О. Гнатюк, М. І. Долішній, А. М. Колот, У.Я. Садова, Л.М. Ємельяненко, В. В. Онікієнко та інші.

Мета статті – проаналізувати сучасні проблеми ринку праці в Україні, роль економіки у вирішенні цих проблем, представити можливі засоби збільшення робочої сили та зменшення безробіття.

Виклад основного матеріалу. Ринок праці – це система суспільних відносин, пов'язаних з наймом і пропозицією праці, тобто з її купівлею і

продажем. В даній статті розглянуто три основні економічні проблеми ринку праці:

- трудова міграція українців;
- низька середня та мінімальна заробітна плата;
- безробіття.

Суть терміна «трудова міграція» визначають як переміщення особи з метою тимчасового працевлаштування, що супроводжується перетинанням державного кордону (зовнішня трудова міграція) або меж адміністративно-територіальних одиниць України (внутрішня трудова міграція) [1].

За даними Державної служби статистики України кількість емігрантів протягом 2014 року сягає 446 017 осіб, проте у 2012 році було 76 361 особа, що свідчить про збільшення виїжджаючих за кордон.

З прийняттям незалежності в економіці України відбулися значні структурні зміни, девальвувалися старі і з'явилися нові цінності. Тоді почалися еміграції чи не більшої частини працеспроможного населення в пошуках робочих місць. Наразі економічна ситуація не є кращою: падіння рівня і якості життя, нестача робочих місць, низька заробітна платня, інфляція, що веде до росту цін на продукти харчування, медичне обслуговування, навчання [2].

Для вирішення даної проблеми в першу чергу слід розробити програму стимулювання самозайнятості та мікропідприємництва для осіб, які повертаються після трудової діяльності за кордоном, забезпечити права та соціальний захист працівників-мігрантів. Потрібно створити альтернативу тим обставинам, що спонукають працездатних українців виїжджати до інших країн. Якомога більше створювати робочих місць в таких галузях, як сільське господарство, легка, текстильна і хімічна промисловість, тобто тих, які зможуть підняти економіку України та вивести її на світовий рівень. Слід радикально переглянути механізм оплати праці усередині країни.

Найголовніше – розуміти, що чим стабільнішим буде національний та економічний стан країни і більш розвинутий ринок праці, тим сильніші будуть мотиви іммігрантів повернутися на батьківщину або і зовсім не виїжджати за її межі. Міграційних рух населення в Україні представлений в таблиці 1.

Наступною проблемою ринку праці, наслідки якої виходять далеко за його межі, є низький середній рівень заробітків і відповідно низька питома вага витрат на робочу силу у собівартості виробництва та оплати праці найманих працівників у ВВП, надмірна міжгалузева і низька міжпосадова диференціація заробітної плати, передусім у бюджетній сфері [3].

Середня заробітна плата, за даними пенсійного фонду України, становить близько 3008,17 грн., а мінімальна – 1218 грн.

На даний час рівень мінімальної заробітної плати в Україні в порівнянні з європейськими країнами є одним із найнижчих. Проте адміністративне підвищення заробітної плати має урівноважуватися зі зростанням продуктивності праці. В іншому випадку страждатимуть

підприємці, так як будуть змушені заощаджувати кошти на технічному забезпеченні підприємства, що вкрай негативно відзначиться на ефективності роботи підприємства.

Таблиця 1

Міграційний рух населення у січні-вересні 2014 року [5]

	Осіб			На 10000 осіб наявного населення		
	Кількість прибулих	Кількість відбулих	міграційний приріст, скорочення (-)	Кількість прибулих	Кількість відбулих	міграційний приріст, скорочення (-)
Україна	410631	391976	18655	127,6	121,8	5,8
Вінницька	20043	19316	727	165,8	159,8	6,0
Волинська	10864	9869	995	139,4	126,6	12,8
Дніпропетровська	29415	29559	-144	119,7	120,3	-0,6
Донецька	23613	29855	-6242	72,9	92,2	19,3
Житомирська	13844	13758	86	146,8	145,9	0,9
Закарпатська	4917	5296	-379	52,3	56,3	-4,0
Запорізька	14544	15632	-1088	109,7	117,9	-8,2
Івано-Франківська	11083	10187	896	107,2	98,5	8,7
Київська	25471	16306	9165	197,1	126,2	70,9
Кіровоградська	10979	11450	-471	149,0	155,4	-6,4
Луганська	9174	10031	-857	54,9	60,0	-5,1
Львівська	20664	19991	673	108,8	105,3	3,5
Миколаївська	11297	10467	830	129,4	119,9	9,5
Одеська	23055	20994	2061	128,7	117,2	11,5
Полтавська	17508	16851	657	160,9	154,9	6,0
Рівненська	14425	14153	272	166,2	163,1	3,1
Сумська	13724	13763	-39	162,4	162,9	-0,5
Тернопільська	9561	9619	-58	119,2	119,9	-0,7
Харківська	36141	29444	6697	176,6	143,9	32,7
Херсонська	10355	11041	-686	129,3	137,9	-8,6
Хмельницька	16261	15574	687	166,5	159,5	7,0
Черкаська	13518	12693	825	143,8	135,0	8,8
Чернівецька	7913	7149	764	116,4	105,2	11,2
Чернігівська	10481	10090	391	131,8 9	126,9	4,9
м.Київ	31781	28888	2893	148,0	134,5	13,5

Тому для вирішення проблеми низьких заробітних плат потрібно запровадити такі заходи, як модернізація підприємств та удосконалення організації праці. Для цього в першу чергу слід реалізувати програму державного кредитування підприємств у національній валюті для виробництва та придбання сучасного обладнання. А також необхідно запровадити програми із залучення іноземних та вітчизняних інвестицій.

А також за рахунок низької заробітної плати зменшується попит населення на товар, тому зменшується попит на ринку. Тому реформа системи оплати праці повинна охоплювати ринковий і неринковий сектори

економіки, а саме врівноваження між заробітною платою, прибутком від власності та підприємницьким прибутком, забезпечити раціональне співвідношення оплати праці бюджетної та не бюджетної сфер, підвищити платоспроможність попиту на внутрішньому ринку та зробити реструктуризацію ВВП в частині підвищення питомої ваги заробітної плати.

Третьою основною економічною проблемою ринку праці є безробіття, де основними причинами є:

- проблема молодіжного безробіття, адже молодь без досвіду роботи зазнає найбільших труднощів з пошуку роботи, особливо офіційного працевлаштування;

- структурні зрушення в економіці, що виражаються у впровадженні нових технологій, згортанні виробництва в традиційних галузях, закритті технічно відсталих підприємств;

- проблеми безробіття серед людей старшого віку;

- відповідне скорочення сукупного попиту на робочу силу;

- політика уряду в галузі оплати праці;

- втрата платників податків;

- зміни в демографічній структурі населення

- рух робочої сили (професійний, соціальний, регіональний). [4]

Основними шляхами вирішення проблеми безробіття можна назвати збільшення робочих місць за рахунок розвитку промисловості та сільського господарства України за допомогою пільгових кредитів і податкових пільг, навчання керівних кадрів і консультацій з питань ведення бізнесу, субсидій на дослідження і розробки, надання доступу до нових технологій, субсидій на підвищення кваліфікації чи перепідготовку працівників.

Для вирішення проблеми молодих спеціалістів повинні об'єднати свої зусилля ВНЗ та держава для покращення якості навчання у ВНЗ, їх співробітництво з підприємствами із наданням пільг за одержання практичного досвіду та надання робочих місць після закінчення ВНЗ.

Висновки. Отже, щоб досягти національних інтересів та конкурентоспроможності держави в сучасних умовах економіки, можна використати людський фактор продуктивних сил у трансформаційних процесах суспільного розвитку. При вирішенні зазначених проблем вкрай важливо враховувати ситуацію на національному ринку праці та забезпечити раціональне використання трудового потенціалу, підтримуючи при цьому належний рівень життя населення. Також можна зробити висновок, що для покращення функціонування ринку праці потрібно вдосконалити системи оплати праці, розширити можливості отримання населенням офіційних основних і додаткових доходів, сприяти ефективним і доцільним переміщенням працездатного населення, підвищити якість та конкурентоспроможність робочої сили, запобігти зростання безробіття через створення робочих місць за рахунок різних

джерел фінансування, впровадити механізми звільнення і перерозподілу зайнятих.

Список використаних джерел

1. Капітан В. Трудова міграція як аспект проблеми зайнятості в Україні / В. Капітан // Ефективність державного управління. – 2012. – Вип. 32. – С. 474-475.
2. Заклекта О.А. Трудова міграція як умова розвитку міжнародного ринку праці // Вісник КНТЕУ – 2008. – №4. – С. 9-13.
3. Горілий А.Г. Економіка ринків праці. Тернопіль: Видавництво Карп'юка, 1999, 156 с. – С. 57-58.
4. Пазюк О., Пономарьова О. Проблеми безробіття в Україні // Україна: аспекти праці. – 2004. – № 2. – С. 3-10.
5. <http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/>

Антошко Т.Р.

к.э.н. НТУУ «КПИ»

Карнаух Т.А.

студентка ХТФ НТУУ «КПИ»

ПРОБЛЕМЫ РЫНКА ТРУДА УКРАИНЫ

В этой статье исследованы проблемы рынка труда, как одного из путей развития экономики Украины. Основными проблемами выделено: безработица, низкая средняя и минимальная заработная плата, а также трудовая миграция украинцев. Для преодоления данных проблем и улучшения состояния экономики вынесены следующие предложения: разработка программы стимулирования самозанятости и микропредпринимательства для лиц, возвращающихся после трудовой деятельности за рубежом; повышение заработной платы и увеличение рабочих мест за счет развития промышленности и сельского хозяйства Украины с помощью льготных кредитов и налоговых льгот, обучение руководящих кадров и консультаций по вопросам ведения бизнеса, субсидий на исследования и разработки, предоставление доступа к новым технологиям, субсидий на повышение квалификации или переподготовку работников; улучшение качества обучения в вузах, их сотрудничество с предприятиями с предоставлением льгот за получение практического опыта и предоставления рабочих мест после окончания вуза.

Ключевые слова: экономика Украины, рынок труда, безработица, трудовая миграция, заработная плата.

Antoshko T., Karnauh T.A.

PROBLEMS LABOR MARKET OF UKRAINE

This paper investigated the problem of the labor market as one of the ways of development of Ukraine. The main problems identified: unemployment, low average and minimum wages, and labor migration Ukrainian. To overcome these problems and improve the economy made proposals such as the

development of programs to promote self-employment and micro for people returning after employment abroad; higher wages and more jobs through the development of industry and agriculture Ukraine through soft loans and tax incentives, training managers and advice on business subsidies for research and development, providing access to new technologies, subsidies for training or training employees; improving the quality of teaching in higher education, their cooperation with companies from providing benefits to obtain practical experience and provide jobs after graduation.

Keywords: Ukraine's economy, labor market, unemployment, labor migration, wages.

Бойчук Н.Я.

ст. викл. ФММ НТУУ «КПІ»

Кіт А.В.

студентка ФММ, НТУУ «КПІ»

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ БІОГАЗУ В УКРАЇНІ

Розглянуто використання альтернативної енергетики в Україні на сільськогосподарських підприємствах. Надані дані щодо затратності купівлі газу і електроенергії та вказані позитивні моменти виготовлення та використання власної теплової та електричної енергії, виготовленої з відходів сільського господарства. Була досліджена можливість отримання вигоди для підприємств галузі сільського господарства завдяки встановленню біогазової установки. Також надані пропозиції щодо можливості забезпечити країну власною енергією завдяки самостійному виробництву сільськогосподарськими підприємствами енергії та біогазу з біовідходів. Розглянута проблема екологічного забруднення відходами сільського господарства.

Ключові слова: біогаз, альтернативна енергетика, безвідходне виробництво, газ.

Постановка проблеми. Невеликі ресурси власних покладів газу та складності, пов'язані з поставкою газу з Росії змушують з кожним днем все більше замислюватися про заміщення газу на альтернативне паливо. А погіршення екологічної ситуації стимулює приймати рішення на користь біологічно чистого альтернативного палива – біогазу. Беручи приклад з Європи, деякі великі сільськогосподарські підприємства, такі як «Миронівський Хлібопродукт», переходять на самозабезпечення електроенергією завдяки використанню біогазу. Наразі вже навіть деякі малі домогосподарства отримують електроенергію з відходів власної ж худоби.